

מס' זהות	מס' כיתה + מס' כיתה
שם משפחה	מקצוע
שם פרטי	סמל מוסד
שם ביה"ס	



מדינת ישראל  
משרד החינוך  
מינהל החינוך הדתי

שם התלמיד/ה \_\_\_\_\_  
שם בית-הספר \_\_\_\_\_  
הכיתה \_\_\_\_\_  
היישוב \_\_\_\_\_

## מבחן בספר במדבר

### כיתות ד'

תלמידים יקרים!

מבחן זה נועד לבדוק את יכולתכם להתמצא בחומש ולקרוא ולהבין את הכתוב בו ובפירוש רש"י. יהיה עליכם אפוא לעיין בחומש (בפסוקים ובפירוש רש"י) כדי להשיב על השאלות. עיינו נא היטב בשאלות ובהוראות המיוחדות לכל שאלה והשיבו בהתאם, במתינות וביישוב הדעת!

על השאלות יש להשיב בלשוונכם מלבד המקומות שבהם נתבקשתם בפירוש לצטט מן הכתוב. חלוקת הזמן לבחינה: משך הבחינה 90 דקות. המבחן מורכב מ-3 חלקים. אנו מציעים לכם להקדיש כ-80 דקות לחלקים א, ב (עם ספר פתוח), ו-10 דקות אחרונות לחלק ג' (בעל-פה). הקפידו נא על טוהר הבחינה, כיאה לתלמידי בית-ספר דתי הלומדים תורה ומשתדלים ללכת בדרכיה.

אנו מאחלים לכם הצלחה הן במבחן זה והן במבחנים הנכונים לכם בעתיד.

**בהצלחה!**

## מבחן בספר במדבר

### חלק א' - המקרא ומשמעותו - 60 נקודות

#### 1. מפקדים ונחלות (12 נקודות)

ספר במדבר נקרא גם "חומש הפקודים" (לפקוד = לספור).  
 א. שלושה מפקדים נזכרים בפרשת במדבר (פרקים א-ד). לגבי כל אחד מהם כתבו בטבלה את מי פקדו ומאיזה גיל.

מאיזה גיל פקדו ?	את מי פקדו ?	
		1
		2
		3

ב. מדוע לא נמנה שבט לוי בתוך מפקד בני ישראל ? (עליכם לכתוב סיבה אחת בלבד).

---



---

ג. בפרק א' מופיע מפקד בני ישראל. בפרק כ"ו מופיע שוב מפקד בני ישראל.

1. באיזה מקום נערך המפקד הראשון? \_\_\_\_\_
2. באיזה מקום נערך המפקד השני? \_\_\_\_\_
3. היה צריך לחזור ולפקוד את בני ישראל כי: \_\_\_\_\_

---

#### 2. תלונות בני ישראל ותגובת ה' (7 נקודות)

השאלות הבאות מתייחסות לנאמר בפרק י"א פסוקים א-י.

א. בפסוקים אלו מוזכרות תלונות בני ישראל. כתבו בלשונכם את הנושא של אחת מן התלונות הללו: \_\_\_\_\_

---

ב. על פי תגובת ה' אפשר ללמוד שהתלונות לא היו מוצדקות בעיני ה'. כתבו מאלו מילים בכתוב ניתן ללמוד זאת. \_\_\_\_\_

---

ג. בפסוקים ו-ז מדבר העם ומדברת גם התורה.

1. תלונת העם מסתיימת במילים: " \_\_\_\_\_ "
2. דברי התורה על המן מתחילים במילים: " \_\_\_\_\_ "

ד. בפסוק ח התורה מספרת על פעולות שונות שנעשו בעת הכנת המן לאכילה.

כתבו בלשונכם שלוש מן הפעולות הללו.

1. \_\_\_\_\_
2. \_\_\_\_\_
3. \_\_\_\_\_

3. מצוות בחומש במדבר (14 נקודות)

א. בטבלה שלהלן פסוקים מן התורה ליד כל פסוק רשמו בקשר לאיזו מצווה נאמר הפסוק.

היעזרו בתרמילון.

בקשר לאיזו מצווה נאמר הפסוק ?	הפסוק	
ברכת כהנים	"...כה תברכו את בני ישראל אמור להם" (ו' כג)	דוגמה
	"בחדש השני בארבעה עשר יום בין הערביים יעשו אותו..." (ט' יא)	1
	"מראשית עריסותיכם תתנו לה' תרומה..." (ט"ו כא)	2
	"למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי..." (ט"ו מ)	3
	"כן תרימו גם אתם תרומת ה' מכל מעשרותיכם אשר תקחו מאת בני ישראל ונתתם ממנו את תרומת ה' לאהרון הכהן" (י"ח כח)	4
	" ובחדש השביעי באחד לחודש מקרא קדש יהיה לכם..." (כ"ט א)	5

**תרמילון:** (בתרמילון ישנם 3 פריטים מיותרים)

יום הכיפורים, תקיעת שופר בראש השנה, מעשר ראשון, קרבן פסח שני, ציצית, הפרשת חלה, תרומה גדולה, מעשר מן המעשר

ב. 1. כתבו שמה של אחת מן המצוות שבטבלה שאין מקיימים אותה בזמננו

\_\_\_\_\_

2. א. כתבו שמה של אחת מן המצוות שבטבלה שמקיימים אותה בזמננו

\_\_\_\_\_

ב. כיצד מקיימים אותה ? \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

#### 4. פרשת המרגלים (10 נקודות)

השאלות הבאות מתייחסות לנאמר בפרקים י"ג- י"ד.

א. צטטו מדברי המרגלים שלושה ביטויים שגרמו לישראל לפחד מפני יושבי הארץ ולחשוש מלעלות אליה.

1. " \_\_\_\_\_ "

2. " \_\_\_\_\_ "

3. " \_\_\_\_\_ "

ב. המרגלים הביאו איתם מארץ ישראל: "אשכול ענבים אחד...ומן הרימונים ומן התאנים" ובכך הם קיימו ציווי של משה רבנו. פרטו בלשון הכתוב מהו הציווי.

" \_\_\_\_\_ "

ג. בתוך דברי השקר שלהם משלבים כל המרגלים גם מקצת דברי אמת. "קצת האמת" שאמרו כל המרגלים היא: (כתבו בלשון הכתוב) " \_\_\_\_\_ "

" \_\_\_\_\_ "

ד. בין המרגלים לבין יהושע וכלב נפלה מחלוקת בקשר לארץ. השלימו בלשון הכתוב המרגלים אמרו:

"הארץ אשר עברנו בה לתור אותה \_\_\_\_\_"

יהושע וכלב אמרו:

"הארץ אשר עברנו בה לתור אותה \_\_\_\_\_"

ה. כתבו בלשוונכם מה רצה העם לעשות בעקבות דברי המרגלים. \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

5. חטא משה ואהרן (8 נקודות)

השאלות הבאות מתייחסות לנאמר בפרק כ' פסוקים א- יד

א. בפסוק א כתוב: "ויבואו בני ישראל כל העדה מדבר צין בחודש הראשון וישב העם בקדש...".

באיזו שנה ליציאת בני ישראל ממצרים התרחש אירוע זה? \_\_\_\_\_

ב. "וירב העם עם משה...". כתבו בלשונכם שתיים מהטענות של בני ישראל על משה.

1. \_\_\_\_\_

2. \_\_\_\_\_

ג. 1. כתבו בלשונכם מה אמר ה' למשה לעשות כדי למלא את בקשת העם?

\_\_\_\_\_

2. משה רבנו שינה מציווי ה'. כתבו בלשונכם במה הוא שינה? \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

ד. 1. כיצד נקרא חטאם של משה ואהרן על פי פסוקים יב-יג? \_\_\_\_\_

2. מה היה עונשם של משה ואהרן על פי פסוקים יב-יג? \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

6. מקומות ואירועים (5 נקודות)

לפניכם רשימה של מקומות המוזכרים בחומש במדבר

השלימו בטבלה מה קרה בכל אחד מהמקומות הללו. די בפרט אחד.

המקום	מה קרה במקום הזה ?
א ה'ר ההר	
ב ערבות מואב	
ג חברון	
ד הר העברים	
ה חצרות	

7. אישים (4 נקודות)

לפניכם רשימה של דמויות המוזכרות בחומש במדבר.

השלימו בטבלה מה מסופר עליהם בחומש. די בפרט אחד.

הדמויות	מה מסופר עליהם בחומש ?
א פינחס	
ב אלדד ומידד	
ג בנות צלפחד	
ד אלעזר	

חלק ב' - מקרא ורש"י - 40 נקודות

8. "ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ודתן ואבירים בני אליאב... בני ראובן" (פרק ט"ז, פסוק א)

רש"י: "בשביל שהיה שבט ראובן שרוי בחנייתם תימנה שכן לקחת ובניו החונים תימנה נשתתפו עם קרח במחלקותו אוי לרשע אוי לשכנו".

א. לפי דברי רש"י מי הוא הרשע ומי הוא השכן בפסוק ?

1. הרשע הוא: \_\_\_\_\_

2. שכנו הוא: \_\_\_\_\_

ב. מה פרוש המילה "תימנה" ? \_\_\_\_\_

ג. לפי רש"י השכנות בין שבט ראובן לבני קהת גרמה ל... \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

9. "ויצעק משה אל ה' לאמור א-ל נא רפא נא לה" (פרק י"ב, פסוק יג)

רש"י: "א-ל נא רפא נא לה. בא הכתוב ללמדך דרך ארץ שהשואל דבר מחברו צריך לומר שנים או שלשה דברי תחנונים ואחר כך יבקש שאלותיו"

א. כתבו בלשונכם את הבקשה של משה מה' בפסוק: \_\_\_\_\_

ב. לפי דברי רש"י מי הוא "השואל" ומי הוא "חברו" בפסוק אצלנו?

1. "השואל" הוא: \_\_\_\_\_

2. "חברו" הוא: \_\_\_\_\_

ג. כתבו את המילה בפסוק המביעה תחנונים: \_\_\_\_\_

ד. הסבירו בלשונכם את המשפט בדברי רש"י "בא הכתוב ללמדך דרך ארץ":

\_\_\_\_\_

10. "... ויתפלל משה בעד העם" (פרק כ"א, פסוק ז)

רש"י: "ויתפלל משה. מכאן למי שמבקשים ממנו מחילה שלא יהא אכזרי מלמחול"

עיינו בפסוקים ה- ז וכתבו:

א. 1. מי הוא המבקש בפסוקים אלה ? \_\_\_\_\_

2. ממי הוא ביקש מחילה ? \_\_\_\_\_

ב. מנין למד רש"י, שמי שמבקשים ממנו מחילה צריך למחול? \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

11. " ... והיה כל הנשוך וראה אותו וחי" (פרק כ"א פסוק ח)

רש"י: "כל הנשוך. ... ואמרו רבותינו וכי נחש ממית או מחיה אלא בזמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את ליבם לאביהם שבשמים היו מתרפאים ואם לאו היו נימוקים"

היעזרו בקריאת פסוקים ו- ט בפרק כ"א והשיבו:

א. מה גרם לישראל להסתכל כלפי מעלה? \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

ב. בארו בלשונכם את שאלת רבותינו \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

ג. מה באמת הביא לריפוי העם מנשיכת הנחשים? \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

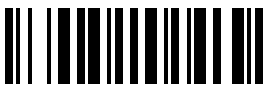
12. לפניכם קטע מתוך רש"י. העתיקו אותו בכתב - יד רגיל:

"אתם מתגאים בקול שהורישכם אביכם ואמרתם ונלעק אל ה' וישמע קולנו  
ואני אלף עליכם זמה שהורישני אבי ועל חרצך תחיה"

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_



192

מבחן בספר במדבר לכיתה ד'